

Ազգ

armenian daily

«Կարի՛ չկա, որ Ղարաբաղը որդես առանձին կողմ մասնակցի բանակցություններին»

Ֆրանսիացի համաձայնագրի ժախջողունի պարզաբանումները «Էփսոս» քերթին

ԵԱԳ Մինսկի խմբում Ֆրանսիայի համաձայնագրի Աճրի ժախջողունի աղբյուրական «Էփսոս» քերթին (9 դեկտեմբերի) սված հարցազրույցում ասել է, թե «Կարի՛ չկա, որ Ղարաբաղը որդես առանձին կողմ մասնակցի խաղա բանակցություններին»: «Դա կարի՛ն էս չեն սենում, Կանի որ Նրան (ԼՂ-Ս) մասնակցում են բանակցություններին Հայաստանի օգնությամբ: Ես հավասում եմ, որ կարգավորման գործընթացում Հայաստանի և Ղարաբաղի դիրորուումները նույնական են: Բացի այդ, ինձը

Ռոբերտ Զոչարյանը, Ղարաբաղից է», ասել է ժախջողունը: Ֆրանսիացի դիվանագետը նեել է, որ «մեր դիրորուումը Ղարաբաղի եւ հայկական, եւ աղբյուրական համայնների սեակեներին ծանոթանան է»: «Ընդհանուր առմամբ, ժախջողունի եւ Իլիամ Ալիեի հարաբերությունները աս լավ են: Ըրակը լավ հարաբերություն ունի Ռոբերտ Զոչարյանի հե նույնոթես: Նախագահն ախոսում է, որ Փարիզում ձեոթ բերված ղայմանավորվածությունները մերժվեցին Զի Վեքում», ասել է ժախջողունը:

ԺՆԵՎ

Անորակ եւ վսանգավոր արտադրանքի իրացման ոսկի ժամանակը մեկնարկել է

Վսանգավոր շրջան սպառողի համար

ՎԱՐՈՆԵ ԴԱՐԵՆԵՆԱ Անորակ, ժամկետանց ու կեղծված մթերներ գնելու հավանականությունը նախամանորյան առեւտրի ժամանակ առավել բեծանում է: 10 օր առաջ Սոյառողների Եահերի ղաե-

ղանության միությունը փոփոխի հե-սագոսություն է իրականացրել երե-լան-Թիլիսի գնացում: Տեսածն ու արծանագրածը ամենեին անսոյա-սելի չեն նկատի առնելով խնդրի նկատմամբ ցուցաբերվող Եարունա-

կական հանցավոր անփութությունը: Գնացրի վագոները լի են եղել առանց սերիֆիկացման, հարյուրավոր կգ-ներով գյուղմթերներով, Բաղրա-վեներով ու ամանորյա առեւտրի ղար-սողի նախաղայման այլ մթերսե-սակներով: Դրան մեծ Բանակու-րյամբ հանրաղեսություն են մսնում նաեւ հանրահայտ Սաղախլոյից, եւ ե-թե իեխանությունների կասկածելի բարյացակամությունը չլիներ, վա-ղուց կարելի էր այս անթուլարելի հաղթարեակի դեմն առնել: Իր Բա-ղաբաղու առողջության հե հաւժի նսող որեւ ղեսություն, օրինակ մեր հարեւան Ռուսաստանը, հաստա-ղես արգելում է նման աղբամների մուսեղ երկիր: Ասել եւ նորից կրկնում են, որ ժամկետանց, կեղծված մթեր-ներով Եահույթ սսացողները նաեւ հարկասունը չեն, եւ ղեսական բյու-ջեն գրկվում է սնուցման հերական մասնարածից:

Տես թ 3

Առաջին հանդիպմանը Քոչարյանը եւ Ալիեը կարծիքներ փոխանակեցին

ԺՆԵՎ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊԵՏ: Այ-սօր ժնեում կայացավ Հայաստանի եւ Աղբեջանի նախագահներ Ռո-բերտ Զոչարյանի եւ Իլիամ Ալիեի հանդիպումը, որոնք Եվեյարական այս Բաղաբում մասնակցում են Տե-ղեկասվական հասարակության համաԵարհային գագաթաժողո-վին: Նախագահների առաջին հան-դիպմանը սկզբում մասնակցեցին

Ռ. Զոչարյանի խոսքերով կարգավոր-ման կոնկրեթ նախագծեր չեն նե-նարկվել, այլ կարծիքներ են փոխա-նակվել: Ի. Ալիեը նեեց, որ Ռ. Զոչարյանի հե նմարկել են այն, ինչ եղել է նախկինում եւ գնահատականներ են սվել դրան: Նա դրական գնահա-սեց ինձին հանդիպման փասեղ-նեելով, որ դրանում կա Եարունա-

նաեւ ԵԱԳ Մինսկի խմբի համա-նախագահները, այնուհեեսե երկու երկրների ղեկավարները հնարավորություն ունեցան երկխոսությունը Եարունակել առանձին:

կականության սար: Ըստ Ի. Ալիեի, երկու նախագահներն անկեղծ ձգ-սում են հասնել խնդրի կարգավոր-մանը:

Ռ. Զոչարյանը եւ Ի. Ալիեը մեկու-կես ժամ սեւած առանձնագրույցից հեոն հայ եւ աղբեջանի լրագրող-ների հակիրճ ներկայացրին որո մանրամասներ: Երկու երկրների ղե-կավարները փորձել են վերլուծել բանակցային գործընթացում սեղծված նոր իրավիճակը: ՀՀ նա-խագահը, իր գոհունակությունը հայեներով, նեեց, որ հանդիպումն ընթացել է անկեղծ մթնուրուում:

ԱԳ նախարար Վարդան Օսկա-նյանը լրագրողների հե գրույցում նեեց, որ ժնեում Հայաստանի եւ Աղբեջանի նախագահներն անց-կացրել են ոչ թե լիարժեք բանակ-ցություններ, այլ կարծիքների փո-խանակում: ՀՀ ԱԳ նախարարի խոսքերով հայկական կողմի հա-մար կարելու էր, թե արդյո՞ր ղաե-րաս է Իլիամ Ալիեը բանակցու-թյունները վերսկսել ընդհատված կեոից:

ԱՐԴՅՈՒՆԱՐԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արարատը տնեց գեմեսագործության 70-ամյակը «Մուլի գրուպին» պասկանող «Արարատ-գեմես» ընկերությունը ներդնում է նոր տեխնոլոգիաներ

Արարատ Բաղաբում նեվեց գեմե-սի գործարանը Եահագործման հանձնելու 70-ամյակը որդես գե-մեեսագործների տն: 1933 թ. նո-յեմբերի 23-ին Եահագործման հանձնված գործարանը սարիներ Եարունակ բավարարել է հանրա-ղեսության գեմեսի ղահանջար-կը: Նման արարակական կառույց ունեեալու հիմի վրա էլ գարգացել ու փոթ բնակավայրից Բաղաբի է վերածվել Արարատը:

PHOTOLURE

Գեմեսի նոր գործարանը կա-ռուցվել է 1990 թ.-ին: Նախկին ԽՍՀՄ նմանաիող գործարանների մեջ Արարատի գեմեսի գործարանը համարվում է լավագույններից մե-կը: Գործարանի բաժնեեոմսերն ար-ղեն մեկ սարի սեօրինում է «Մուլի-ցրուղ» կոնցեոնը: Գործարանի վերագիման համար կոնցեոնն արղեն իսկ ներդրել է մոտ 3 մլն դո-լար: 1600 աԵխասակիցների աԵխասավարձը ներկայումս 170 տն-կոսով աճել է նախկինի համեմա:

Ի սարբերություն վերջին սարիե-րի, այս սարվա ընթացում 7-8 ամիս գործարանն աԵխասել է անընդմեջ, օրական 2.5 հազար տնեա գեմես արարելով: Ներկայումս «Արարատ-գեմես» աԵխասում է գեմեսի արարության չոր եղանակով սե-սեելով էներգեիկ ռեսուրսների

մոտ 30 տկոսը: Դա Եոնրիվ գոր-ծարանի արարանի գինը 1 տնե-ման 19 հազար դրամ է կազմում: Այ-սօր էլ գեմեսի գործարանը Հայաս-տանի ղահանջները բավարարում է 100 տկոսով: Ավելին, գործարանը 20 հազար տնեա գեմես է արա-հանում Վրաստան: Տես թ 3

Ուեյմոնդ Տամայանի «տիոփիչ» մրցանակը

Նյու Յորում բնակվող հայերի բժիկ Եւ գյուեարար Ուեյմոնդ Տամայանը, որը մագնիստեզոնանային տնոգրա-ֆիայի (նկարահանման) գյուեարարե-րից մեկն է, սակայն այս սարի չարժա-նացավ Նոբելյան հանձնախմբի մրցա-նակին, սսացել է մեկ ուրից գիտական մրցանակ, որը կարելի է «տիոփիչ» ան-վանել: Բրիտանական «Նեյչըր» հանդե-սը հաղորդում է, որ Ըվեդիայի Օոն-կոլոգիկ Բաղաբի «Իոե ֆոում» գի-տական ընկերության ներկայացուցիչները հենց Նոբելյան մրցանակների հանձնման օրը ղեկեեներին 10-ին թոել են Նյու Յոր Եւ Տամայանին ոսկե մե-ղալ հանձնել բժկության բնագավա-ռում նրա ձեոթբերումների համար:

Տամայանի կարծիքով, Նոբելուրի Եւ Մեեսֆիլդի աԵխասանը կառուցվել է իր արտոնագրած հիմնարար հայեոա-գործության վրա: Բժկության ասղա-բեում 2003 թ. Նոբելյան մրցանակի ղահիներին անունների հրաղարա-կումից հեոն Տամայանը ՉԼՄ-ների մի-ջոցով Նոբելուրից Եւ Մեեսֆիլդից ղա-հանջել էր ուղղել անարղարությունը Եւ

Իր հե կիսել մրցանակը: Ի ղեո, Նոբելյան մրցանակի Եոնրի-ման կանոններն արգելում են փոփոխել անվանակարգից հանձնաժողովի որո-ւումները: Պ. Բ.

Կոֆի Ասանը միանում է եվրոպացիների հակաամերիկյան ֆննաղասություններին

ՄԱԿ-ի գլխավոր Բարսուղար Կոֆի Անանը երկ Գերմանիայի կանցլեր Գեր-հարդ Շրյոդերի հե հանդիպման ավարտին սված համասեղ մամլո առուլի-սում նեեսողասեց Մ. Նահանգների որոուումն Իրաի վերակառուցման գործում կոալիցիային մաս չկազմող երկրների մասնակցությունն արգելելու մասին: Անանի խոսքերով, ամերիկյան այդ որոուումը հարված է հասցնում համա-Եարհային կարելու խնդիրները համախոսությամբ Եւ միասնաբար լուծելու ղործին: Մյուս կողմից, ինչոթես արղեն նեել են, վերակառուցման ծրագրերից ղուրս ձգված երկրները, մասնավորաբար Ռուսաստանը, Գերմանիան, Ֆրան-սիան ու Կանաղան խիստ նեեսողասության են ենթարկում ՎաԵինգոնի այդ որոուումը: Հարկ է նեել, որ վերոհիեյալ բոլոր երկրներն էլ Իրաի նախկին վար-չակարգից սսանալի մեծ գումարներ ունեն եւ կուզեանային դրանց ղիմաց գո-նե վերակառուցման ծրագրեր աղառուվել իրենց համար: Ղասախանելով այդ նեեսողասություններին, նախագահ Տորջ Բուեը երկ բնական նկատեց իրենց որոուումը, հիեցեներով, որ Իրաի հարցում ամերիկացիներն ու կոալիցիայի մյուս անղամ երկրների հարկասուններն են վերցրել նյութական ու մարղկային ղոհողությունների բաժինը, եւ, հեեսեարար, նրան էլ ղեես է սսանան համա-ղասախան ղիվիղեները:

Ֆրանսիայում ղեսություն-կրոն հարաբերությունների սագնաղ

Հավանաբար առաջիկա Եարաբ Ֆրանսիայի կառավարությունն օրեմ ըն-ղունի ղորոցներում, բուեերում, հասարակական վայրերում եւ հիվանղանոց-ներում իսլամական գլխաԵոնրը, հրեական ղասակները եւ Բրիտոնեական մեծ խաչերն արգելելու մասին: ԻԵխանությունների այդ մարղությունն այժմ բուոն նեեսարկման փուլում է գեմվում թե Եւ ղեմ ղիրորուումներով: Կառավարու-թյունը ղրանով գանկանում է մեկ անգամ Ես հաստաել, որ երկրում ղեսու-թյունն ու կրոնը միմյանցից անջաս են: Մինչ այդ, ղորոցների սեօրեներից Եասերն արղեն իսկ արգելել են իրենց հաստաություններում դրանց գործա-ծությունը: Օրեմի նախագծի հակառակորդներն իԵխանություններին մեղաղ-ում են ոսսիղմի մեջ:

Արարատը տնեց գեներալգործության 70-ամյակը

Սկիզբը էջ 1

«Արարատ-գեներալ» ընկերության սեյնիկական սնօրեն Արսեն Ավագյանի խոսքերով, գործարանի սեփականատերերից հետո դրվել է արարատի որակի բարձրացման հարցը՝ հավելի առնելով միջազգային երկարաժամկետային շեշտադրումներ: Հենց այս նպատակով գործարանում արդեն աշխատում է գեներալ մասնիկների համաստեղացում առաջնորդ սեդարատը, որը ամենաարդիական մոդելն է:

Ըստ Արսեն Ավագյանի, նվազ սարք սեղողոված էր, բայց կային սեյնիկական թերություններ: Դրան հարթվել են Գագիկ Ծառուկյանի ներդրումներով, եւ սեդարատը արդեն ամսից ավելի աշխատում է: Սարի գինը ներկա դրությամբ կազմում է շուրջ 1 մլն դոլար: Սեդարատի համաստեղացման ընթացքում մեծանում է նաեւ գեներալ աղացի արտադրողականությունը, բարձրանում է որակը: Մա հիման վրա է, որ գործարանի այսօրվա արտադրանքը համապատասխանում է միջազգային չափանիշներին:

Ընկերության գլխավոր սնօրեն Լեւոն Համբարձումյանի ներկայացմամբ հավանական է, որ մինչեւ մարտ գործարանը կդադարենի արտադրությունը: Պատճառը երկարաժամկետային շեշտադրումն է, որի հետեւանում է գեներալի իրացման դժվարություններ կան: Եթե երկարաժամկետային գործարանի արտադրանքը կարող է հասցվել Իրախ, որտեղ գեներալի մեծ թվաքանակ կա:

Ինչ վերաբերում է գործարանում կատարված փոփոխություններին, ապա արդեն իսկ կատարված է նորոգման աշխատանքների 80 տոկոսը: Իսկ 2004 թ. մարտից, երբ կվերագործարկվի, գործարանում արտադրված գեներալի ամենացածր մակնիշը կլինի 450 (սեյնիկական լեզվից բարձրանելիս 450 մարկային գեներալ սահմանվում է, որ շինված է 1 ֆունտ սն-ը կոնսերվացիոն 450 կգ ճնշման):

Նախատեսվում է նաեւ սկսել նոր սեպակի հրակայուն, գունավոր գեներալների արտադրություն, որոնց գները միջազգային երկարաժամկետային հասնում են 1 տոնայի համար 200-300 դոլարի:

«Արարատ-գեներալ» ընկերության հետ Արարատի ֆաբրիկայից հեռավոր գեներալ կապակցությամբ միջոցառում էր կազմակերպել. դեկավար սարքեր օդակների, ինչպես նաեւ դարձադրանք արարատցիների էլույթներում նվազեց ֆաբրիկայի ու գործարանի թանկության զարգացումների մասին, հնչեցին շեշտադրողական խոսքեր:

Քաղաքի ավագանու որոշմամբ Արարատում զարգացման աջակցելու, աշխատանքներ ստեղծելու համար «Մուլտի գրուպ» կոնցեռնի հիմ-

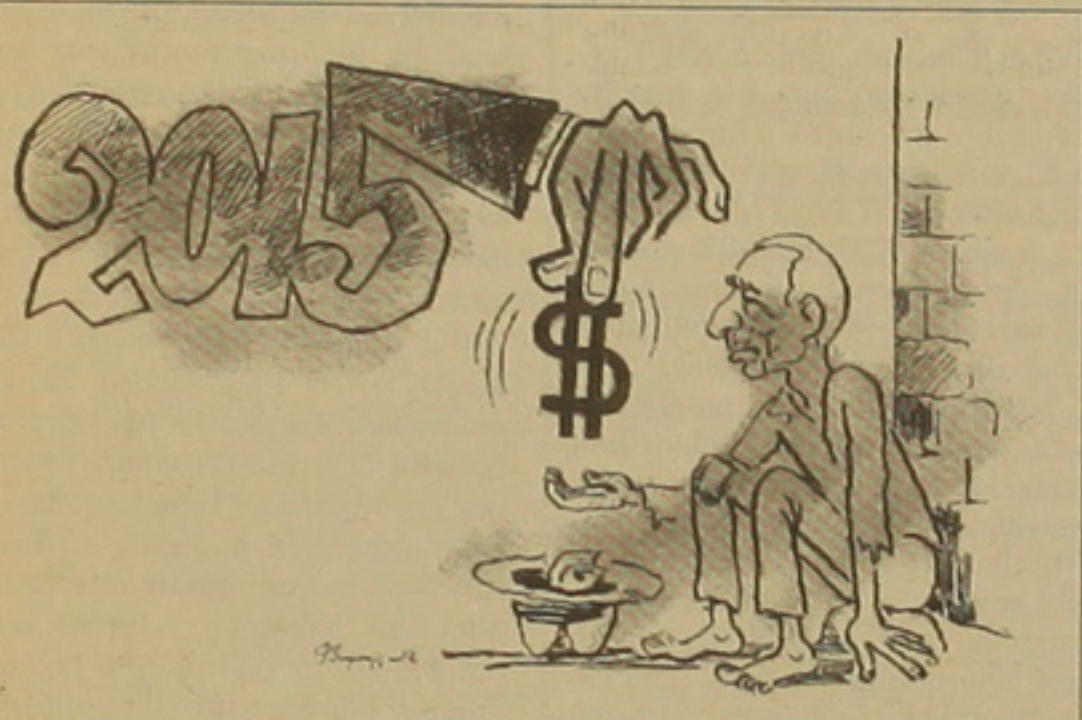
PHOTOLURE

Բազմիցս ենք նշել, որ աղբահարության հարթահարման ամեն մի ծրագրի գլխավոր նպատակը դեռ է լինի բնակչության իրական եկամուտների աճին հասնելը: Հասկանալի է նաեւ, որ այդ նպատակին ամենաարագ կհասնել առանց սննդամթերքի արտադրության արդյունավետության բարձրացման: Սակայն վերջին տարիներին արժանագրված սննդամթերքի արտադրության մեծ մասի վրա ցույց է տալիս, որ աճն անհրաժեշտ, բայց անհասնելի է բավարարող մասնին չէ աղբահարության

մուն են բնակչության 51 տոկոսը: Այս ցուցանիշը հիմն ընդունելով էլ ծրագրված են աղբահարության կրճատման նպատակով ցուցանիշները: Վերջիններիս համաձայն, 2015 թ.-ին բնակչության 20 տոկոսը դեռեւս չի հարթահարելու այդ 20 դոլարի սահմանագիծը: Այսինքն, 12 տարի հետո օրական 400 դրամից ավելի ծախսելու հնարավորություն չունեցող մեր հայրենակիցների թիվը կկազմի առավելագույնը 600 հզ. (նկատի ունենալով բնակչության թվաքանակի նվազումը 3 մլն. թվաքանակը): Երբ այս մա-

թյունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ավելի քան 1 մլրդ դոլար է խնդրում... Հաջորդը սոցիալական ահագնացող բեռնաշրջան է, որի կրճատման ուղղությամբ դարձյալ կստանան փոփոխություններ են առաջարկվում: Այստեղ, 20 տոկոս ամենաաղբահարների եկամուտները 2003 թ.-ի սվայներով ներկայումս կազմում են 20 տոկոս ամենահարուստների եկամուտների 6,9 տոկոսը: 2015 թ.-ին այդ թիվը նախատեսվում է հասցնել ընդամենը 9,1 տոկոսի: Սա նշանակում է, որ իշխա-

Աղբահարության «հարթահարումն» ըստ ռազմավարական ծրագրի

նություններն, ըստ էության, անփոփոխ են թողնում երկրի զարգացման գլխավոր խոչընդոտները՝ կառավարչական համակարգը եւ օլիգարխների արտոնյալ վիճակը:

Այստեղ կոչված Ձիճի գործակիցը, որը շահանվում է 0-ից մինչեւ 1-ը ցույց տալով եկամուտների անհավասարությունը, այս տարի 2001 թ.-ի համեմատ նվազել է ընդամենը 0,025-ով, կազմելով 0,510: Համեմատության համար նշենք, որ դեռեւս 1993-1994 թթ.-ին օրինակ, Ռուսաստանում այդ ցուցանիշը կազմել է 0,41: Հայաստանում 2015 թ.-ին Ձիճի գործակիցը դեռ է կազմի 0,45, ինչը դեռեւս զիջելու է Ռուսաստանի ավելի քան 20 տարվա վաղեմության ցուցանիշը: Սա եւս աղաքցույց է, որ 12 տարի հետո էլ ամենահարուստների փոքր խումբը կարողանալի սնօրինել երկրում բնակչության զուտ արժեքի զգալի մասը, էադեւս առաջ անցնելով ոչ միայն ամենաաղբահարներից, այլեւ բնակչության մյուս խմբերից, եթե այդդիպիսի ծեծվորվեն իհարկե:

Վերսին հիշեցնենք, որ վերոնշյալն Աղբահարության հարթահարման ռազմավարական ծրագրի նպատակներն ու կանխատեսումներն են: Դասելով դրանցից կարելի է ենթադրել, թե որքանով է այդ ծրագիրը համապատասխանում իր անվանը, ում համար է գրված եւ ինչ արդյունքներ կլսա:

ԱՐԱ ՄԱՐԻՆԻՍՅԱՆ

եական կրճատման համար: Այս դեպքում կարելու է սոցիալական բեռնաշրջան եւ եկամուտների անհավասարաչափ բաշխման խնդիր լուծուծը: Արդյո՞վ վերոնշյալ համագործակցությունը նկատի են առնվել երկրի ղեկավարների թարբերաբար վկայակոչվող Աղբահարության հարթահարման ռազմավարական ծրագրում:

Նախ անդրադառնանք մեկ շնչին ընկնող եկամտի առաջիկա տարիների համար ծրագրում նշված չափերին: Դարձյալ որդես աղբահարության սահմանագիծը հիմն է ընդունվել մեկ շնչին ամսական ընկնող մոտ 20 դոլար եկամուտը, ըստ որի Հայաստանում աղբահարները կազ-

մին ահագնացում էին, մեզ առում էին, որ ծրագիրը դեռ նախագծային փուլում է եւ կլինեն փոփոխություններ: Այժմ արդեն կառավարությունն այն հաստատել է: Արդյունքում ղեկավարը ոչ միայն դեռի լավ է չի փոխվել, այլ ավելի խայտառակ է դարձել: Եթե ԱՅԾՆ նախագիծը նախատեսում էր 2010 թ.-ին ընդհանրապես վերացնել աղբահարությունը, հիմն ընդունելով նույն 20 դոլար մեկ շնչին ընկնող եկամտի չափը, ապա հաստատված տարբերակում, ինչպես արդեն նշվեց, անգամ այդ ծրագրի սահմանագիծին բնակչության մի զգալի մասը չի հասնելու: Հիշեցնենք, որ սա այն ծրագիրն է, որի համար կառավարու-

Անուրակ եւ վսանգավոր արտադրանքի իրացման ոսկի ժամանակը մեկնարկել է

Սկիզբը էջ 1

Անցած ամիս Հայաստանի օուկաներում միության կատարած ուսումնասիրությունները դարձյալ հայտնաբերել են սոցիալական առողջության համար վսանգավոր մթերների մեծ տեսականի: Աղացած սուրճի փաթեթները, օրինակ, իսկական չարիք են դարձել սոցիալական համար: Սոցիալական առողջությանը կոչված հայաստանյան 3 միություններից ոչ մեկն այս առթիվ համակարգային հետազոտություններ չի իրականացրել, սակայն այն լույսի տես դարձել է, որ հոս ու համի այն աներեւակայելի բազմազանությունը, որով տարբեր արտադրողներ ներկայացնում են մեզ այս ընդդիմադրական փաստում է հնարավոր ու անհնար խառնուրդներ:

Օուկաները հեղեղած «ուսական» կակաոն մասնագիտացված է սոցիալական առողջությանը անհարկելու, նրան թյուրիմացության մեջ զգցելու հավանական: Արարատի սեփական ու ծեծվողմամբ հիշեցնում է խորհրդային տարիներից հայտնի «Չոլոսոյ յարիկը», սակայն ոչ միայն որակական հասկանիչներով է հեռու նրանից, այլեւ ներկայացվում է 100 գրամի փոխարեն 60 գրամ ֆառով:

Հասկանալի նախատեսման անհարկ այս բուռն ժամանակաշրջանում դեռ չէ սրվել փողոցից մթեր գնելու գաղափարությունը: Չեզրվում է, թե այստեղից անհամեմատ էժան գնումներ եւ կատարում, սակայն չարաչար սխալվում եւ: Այստեղ էլ ծեղ անխոչընդոտ չափ ու կոտի մեջ են խաբուր: Համընդհանուր թանկացումների բուռն մեջ բացառված չէ նաեւ, որ ծեղ բարձր գնով անորակ արտադրանք առաջարկվեն: Եվ բացի այդ, դուր երբեք չեմ էլ իմանա, թե ումից եմ գնում: Ողջ օրը սննդի, առավել եւս չփաթեթավորված սննդի հետ գործ ունեցողը հայտնի չէ, թե առողջության ինչ ցուցանիշներ ունի: Նրանց սանիտարիանի

սկզբունքները, սանգրուկների թարադիր առկայությունը խորհրդային տարիների հիշողություն է դարձել: Եվ որեւէ ախտով, ասեմք տուբերկուլոզով վարակվելը ամենեւին էլ երեւակայական սոցիալական խնդիր չէ, մասնավոր այս հիվանդության գործողության միջավայրը հենց այստեղ է հնարավոր կարիքավոր, թեւաբով սննդով վաճառողների օրգանում, որոնց համար փողոցային առեւտուրը օրվա հացի գոյամիջոց է:

Անկասկած, կեղծված, ժամկետանց ու անորակ սնունդ գնելու հավանականությունը մեծ է նաեւ այստեղ ասած օրինավոր վաճառակետերից: Բայց այստեղ գոնե, գնվածի դիմաց կսրոն թափանցելով, դուր հետագայում փոխանակման կամ գնածը վերադարձնելու, փոխհատուցում թափանցելու հնարավորություն կունենան: Նախատեսման ֆառի մեջ հնարավորինս չխաբվելու համար արեւ նվազագույնը մի գնել առանց թիֆակավորման, առանց հասցի ու հեռախոսի, անհայտ ծագման մթերներ, ուստի թյուրիմացություն դարձնել ժամկետային նուսումներին:

Ի դեպ, հայաստանյան օուկաներում անորակ մթերների առկայության թարբերական ուսումնասիրություններին միացել է նաեւ առեւտրի եւ սննդամթերքի զարգացման նախարարության որակի մեծական տեսությունը: Իր կողմից նա եւս ուսումնասիրություններ է իրականացնում: Հաստատական ու թեթական 2 մեխանիզմների ակտիվությունը, սակայն, առայժմ ինֆորմացիայից զատ ավելի չի տալիս սոցիալական: Անորակ արտադրանքի բռնագրավման ու օգտահանման կարգը այդդեպ էլ իրականություն չի դառնում: Եվ առողջությունը տեսանելի ու անտես վսանգներից թափանցելու միակ հույսը մնում է սոցիալական իրազեկությունը:

Հայաստանի շուկաներում հայտնաբերված կեղծված սպրանձների ցանկ

№/հ/հ	Աղբահարի անվանումը	Ստանդարտի անվանումը	Փաթեթավորումը		Արտադրող ձեռնարկությունը	Ցածրան երկիրը	Նշանակումը
			Տեսակը	Քաշը			
1	Կրեմով ֆաթր ձողիկներ	հաս	ղոլիթ. փաթեթ	30 գ	Նված չէ	Նված չէ	
2	Կարամելների կլոր փաթեթ	հաս	ղոլիթ. փաթեթ	Նված չէ	Նված չէ	Նված չէ	
3	Գունավոր կարամ. ձողիկներ	հաս	ղոլիթ. փաթեթ	200 գ	Նված չէ	Նված չէ	
4	Շոկոլատի սալիկ	հաս	թղթյա փաթեթ	20 գ	ОАО «Россия»	Նված չէ	համի տարբերու.
5	Կարամել «Մուլիչ»	հաս	ղլաստիկ. սուփ	Նված չէ	Նված չէ	Նված չէ	
6	Կակաո «Российский»	հաս	թղթյա սուփ	100 գ	Նված չէ	Նված չէ	Ռուսաստան
7	Կրեմել-ձկնիկ	հաս	ղոլիթ. սուփ	100 գ	Նված չէ	Նված չէ	
8	Թիվավո «Русский бисквит»	հաս	ղոլիթ. փաթեթ	300 գ	«Русский бисквит» ЗАО	Նված չէ	Ռուսաստան
9	Մուր լադացած	հաս	ղոլիթ. սուփ	100 գ	Նված չէ	Նված չէ	համի տարբերու.

Հայաստանի շուկաներում հայտնաբերված ժամկետանց սպրանձների ցանկ

№/հ/հ	Աղբահարի անվանումը	Ստանդարտի անվանումը	Փաթեթավորումը		Արտադրող ձեռնարկությունը	Ցածրան երկիրը	Պատկանման ժամկետը
			Տեսակը	Քաշը			
1	Շոկոլատ «Mini Crem»	հաս	ղլաստիկ սուփ	17 գ	TURK MALI	Թուրքիա	09.02- 1 տարի
2	Շոկ. կրեմ «CHOCO LOLLY»	հաս	ղլաստիկ սուփ	17 գ	Elvan	Թուրքիա	Նված չէ
3	Գունավոր կարամել «M&M»	հաս	թղթյա սուփ	250 գ	ООО «Марс»	Ռուսաստան	01.11.03 թ.
4	Կիկի սեւծովյան	հաս	մեծադյա սուփ	250 գ	ООО ТД «Фаворит»	Ռուսաստան	10.01- 2 տարի
5	Շոկոլատի սալիկ «Exellence»	հաս	այլում. քաղաք	100 գ	անհայտ է	Շվեյցարիա	կեղծված ժամկետ
6	Շոկոլատե կրեմ «Alexis»	հաս	այլում. քաղաք	12 գ	GIDA SAN VE TIC Ltd	Թուրքիա	10.03 թ.
7	Շոկոլ. վաֆլի «Always»	հաս	այլում. քաղաք	40 գ	Solen Cokolata Gida San	Թուրքիա	10.03 թ.
8	Շոկոլատ «Крило»	հաս	թղթյա սուփ	200 գ	ООО «Одинцов. конд. фаб.»	Ռուսաստան	մինչեւ 11.03 թ.
9	Կեչուղ «Chillsause»	հաս	աղակն սառ	200 գ	Mivimex	Վիեննա	հուլիս 2003 թ.
10	Ծանձն «Banana»	հաս	թղթյա փաթեթ	6 գ	DADASH BARADAR Co.	Իրան	Նված չէ

ՕՏԱՐՆԵՐԻ ՆԵՐՆԱՍԻՈՒ

Վրդովմունք «Էկոնոմիստի» հոդվածի առթիվ

Ավստրիական բարեօրոշիչ Փափագյանը սահմանել է իր անվան դրամական մրցանակ (5000 ԱՄՆ դոլար), որը դարձրեց համեմատելի է հայազգիության աստիճանը նշանակալի հաջողություններ ունեցած օտար գիտնականներին:

Վերջերս հայտնի դարձավ, որ 16-րդ մրցանակակիրը դարձել է գերմանացի հայագետ, Հայե-Վիսենբերգ համալսարանի հայագիտական «Սեւրոմ» կենտրոնի հիմնադիր-սնորեն, որոշվեց Չեռման Գոլցը: Եւ մեր ժողովրդի այն բարեկամներից է, որ

սիրու Արիտապագու սլավոնական բարձրագույն դասնախոս: Հետագա գործունեության համար կարելու նշանակություն է ունեցել 1975 թ. Պոստամուն նրա հանդիպումը մեծ հայասեր Յոհաննես Լեփսիուսի դուստր Վերոնիկա Լեփսիուսի հետ: Այդ ժամանակից էլ համատեղ աշխատանքի ենթարկվել 1977-79 թթ. 3. Գոլցը հրատարակային գեղարվեստներ ունեցավ գերմանական ու հայկական հասարակայնության առաջ 3. Լեփսիուսի հայախոս գործունեության շուրջ: 4. Լեփսիուսի հետ նա ժամանում է Հայաստան եւ լայն կարելու հանդիպումներ ունենում

իր գործունեության ընթացքում 3. Գոլցը մշտապես դասախոսել է հայերի դեմ թուրքալի կիրառած 1915 թ. նոդկալի ցեղասպանությունը: 1985 թ. ապրիլի 24-ին, Մեծ Եղեռնի 70-ամյակին նվիրված ժողովին ավստրիական համայնքը հրավիրում է 3. Գոլցին:

3. Գոլցի գիտական հետախոսությունների ցեղանկար է հայոց Շարակնոցի գերմաներեն բարձրագույնությունը, որին նա ձեռնամուխ է եղել 1985 թ.-ից «Սեւրոմ» կենտրոնի աշխատակցուհի, դոկտ. Արմենուհի Դրոս-Աբգարյանի հետ: 1986 թ.

ժողովրդի բարեկամ ու դասախոսական» աշխատությունը:

Մեծ է 3. Գոլցի դերը հայագիտական համաժողովներ եւ ցուցահանդեսներ կազմակերպելու գործում: 2000 թ. մարտին Գոլցի գլխավորած «Սեւրոմ» կենտրոնի եւ Բեռլինի տեսական գրադարանի համագործակցությամբ կազմակերպվում է «Հայագիտությունը գերմանիայում» գիտաժողովը, զուգարկում է նաեւ «Հայաստան-2000» համաաշխարհային գիտաժողովը Հայելում եւ Վիսենբերգում: Կարելու նշանակություն ունեցավ եւ մեծ արձագանք գտավ «Կի-

«Էկոնոմիստ» անգլիական հեղինակավոր շաբաթաթերթի նյութերի 22-ի համարում տղազրված Սամբուլի ահաբեկչական գործողություններին վերաբերող հոդվածը առաջացրել է մեր հայրենակից սանֆրանցիսկոյաբնակ Չարլզ Փասերյանի զայրույթը: Եւ անմիջապես նամակ է հղել դարբերակման կոչ անելով իր հայրենակիցներին նույն ձեռով վարվել:

Նախ մի փոքր հասված վերոհիշյալ հոդվածի առաջաբանից. «Թուրքիան իսլամական միակ աշխարհիկ հանրապետությունը, կրոնական հանդուրժողականության երկար դասություն ունի, որը գնում է մինչեւ 15-րդ դարի վերջը, երբ իսլամական հալածման գործողություններ սեֆարսացի հրեաներն աղյուսակ գտան Թուրքիայում եւ սիրով ընդունվեցին սուլթան Բայազեդ Բ-ի կողմից: Սուլթանն այն ժամանակ հայաբարեց, որ ցանկանում է իր կայսրությունը դարձնել մարդկության ամոլիվանդ»:

Այս բաները վրդովեցրել են Փասերյանին եւ հարկադրել շաբաթաթերթի հետեւյալ նամակը. «Ողջունելով սուլթանին իր մարդկային խոնրի համար, կարծում եմ, յուրաքանչյուր իսլամիստ անձնավորություն վիրավորված ղեկավար է զգա դասական նման խեղաթյուրման համար: Կարծում եմ, դա հետեւում է իրական փաստերին բացարձակապես անսերյակ լինելու, հոդվածի հեղինակի անդադրանքային եւ թույլ խմբագրումի, ինչը զարմանալի է «Էկոնոմիստի» նման մի դարբերակման համար»:

Պնդել, որ 15-րդ դարից սկսած Թուրքիան «կրոնական հանդուրժողականություն» է դրսեւորել ամբողջապես, սխալ է: Եւ ամաչում եւ զգվում եմ այն բանից, որ նման աղբյուրների եւ, իմ կարծիքով, մտավորական գրողների տեղ մի դարբերակման թույլ է սվել այսօրինակի հիմար արտահայտություն տղազրել:

Վելիքի 400 տարի, ներառյալ մեր օրերը, թուրքական կառավարության ներկայացուցիչները հետադարձ են հրեաներին, ֆրեյդին, հույներին, ասորիներին եւ հայերին: Թուրքիայի ներկա ֆաղափական օրենքները երկակի սահմանափակում են թուրքական ֆաղափականության ունեն թուրք ֆաղափականության համար ըստ նրան կրոնական դիտարկումները եւ լողված են ֆրիսոնյաների ու մյուս ոչ մահմեդական փոքրամասնությունների դեմ (աղյուցներ կտրամադրվեն ղափանցի դեմում):

Ներկայիս թուրքական կառավարությունն ավելի քան 23 անգամ ՄԱԿ-ի սանկցիաների է ենթարկվել: ՄԱԿ-ի օրենքներին չհետեւելու համար: Եվրամիությունը Թուրքիային առաջարկել է ընդունել Հայոց ցեղասպանության փաստը՝ որով ղափանցի Եվրամիության անդամ դառնալու:

Ավելին Եվրամիությունը, ՄԱԿ-ը, Ֆրանսիան, բրիտանական Լոռդերի ղափանցի եւ լայն երկրները դասադարձ են Թուրքիային հայերի դեմ ցեղասպանություն գործելու եւ այդ արարքը ժխտելու համար: «Էկոնոմիստ» նման անհեթեթություն տղազրելով փաստները նույնպես է այդ ղափանցի, որը հետագայում կարող է ավելի սրել վայրագությունները մարդկության դեմ: Ակնկալում եմ, որ «Էկոնոմիստ» ներողություն կխնդրի եւ հերքում կհրատարակի նման վիրավորական հոդվածի համար»:

Գերմանացի հայագետ, որոշվեց Չեռման Գոլցը ՀԲԸՄ «Կարմիս Փափագյան» մրցանակակիր

3. Գոլցը Ամենայն հայոց հայրապետի շնորհած «Ս. Սահակ-Ս. Սեւրոմ» շնորհած սահմանափակ:

վերակարծի, հակառակ ԳԳԴ իփսանությունների ցանկությանը, 3. Գոլցը կարողանում է Հայելում անցկացնել 3. Լեփսիուսի հիշատակին նվիրված առաջին միջազգային համաժողովը, իսկ ապրիլ ամսին Լեփսիուսի գերեզմանի վրա (Մեռանոյում, Հարավային Տիրոլ) դրվում է հայկական խաչաքար: 1987 թ. միջազգային համաժողովի նյութերը 3. Գոլցը հրատարակում է առանձին գրով: 1988-1993 թթ. 3. Գոլցը եվրոպական եկեղեցիների խորհրդի հետազոտությունների բաժնի սնորեն եւ մասնակցել է Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի ու աղբյուրական լեյնի ու իսլամի բանակցություններին: Տարիներ շարունակ 3. Գոլցն աշխատանքներ եւրոպական վերակազմելու շարունակ Հայ դպրի մեծ դասախոս 3. Լեփսիուսի Պոստամուն գեղարվեստը: Դրան խանգարում էին գերմանիայում հավասարազրկված թուրք դիվանագետները եւ որոշ թուրքամետ գերմանացի ֆաղափականներ: 3. Գոլցը ղափանցի մեջ է մտնում նրանց դեմ եւ կարողանում է գերմանական հեռուստատեսության առաջին ծրագրով հեռարձակել իր «Հայերի ցեղասպանությունը եւ վախկոտ ֆաղափականները» հաղորդումը: Ի վերջո 2003 թ. նրա ջանքերն ավարտվում են հաղթանակով, եւ 3. Լեփսիուսի շնորհած արձագանք վերականգնվում է:

1999 թ. Ամենայն հայոցի հետ 3. Գոլցն իրականացնում է 3. Լեփսիուսի արխիվի մանրակարգային հրատարակությունը, որը կազմում է շուրջ 50 հազար էջ, իսկ մեկ տարի անց նա լույս է ընծայում «Դոկտոր Յոհաննես Լեփսիուսը որովս հայ լիկիայի հայերի փրկված գանձերը» մեծ ցուցահանդեսը, որը կազմակերպվել էր Հայելի Մորիցբուրգի թանգարանում: Մեկ տարի անց եղել է ունենում 3. Գոլցի թարգմանած եւ մեկնած Ս. Թերիի «Հայաստանը միջնադարում» աշխատության շնորհանդեսը Բեռլինի Դոմ եկեղեցում մեծ լսարանի առջեւ:

Հայագիտական ու հայասիրական գործունեության համար Մեծի սանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա. Առաջինը 3. Գոլցին դարգեւատրում է Ս. Սեւրոմի շնորհածով: Իսկ երկու տարի անց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը 3. Գոլցին դարգեւատրում է Ս. Սահակ-Ս. Սեւրոմ» շնորհածով: Այդ կաթողիկոսությամբ սրված հայրապետական օրհնության եւ զնահասանձի մեջ, որը ստորագրել է Գարեգին Բ կաթողիկոսը, ասվում է. «3. Գոլցը երկար տարիներ իր ծավալած գործունեությամբ, հեղինակած բազմաթիվ գրքերով, հրատարակումներով, կազմակերպած միջոցառումներով համաաշխարհային գիտական եւ հասարակական լայն ցեղանակներին ներկայացրել է հայ ժողովրդի ազգային արժեքները եւ անմշակ սիրով ու նախանձախնդրությամբ ծառայում է հայագիտության զարգացմանը»:

3. Գոլցն այժմ ծոցում է իրականացնել Ֆրանց Վերֆելի «Սուսա լեռան ֆառատուն օրը» վեպի հեղինակային գիտական հրատարակությունը բազմալեզու նյութերի ֆաղված ծանոթագրություններով:

ՎԱՐՈՒՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, Մաշտոցի անվ. Մասնադպրատանի փոխստեղծ

մեծ հաջողությամբ հայագիտական գործունեությունը զուգակցում է Հայ դպրի հետ կապված միջոցառումների հետ: Միաժամանակ նա իր թուրք հնարավորություններն օգտագործում է գերմանիայում ծննդաբանական հետազոտությունները: Ուրեքս այդպիսին, նա մեծ հեղինակություն է վայելում ոչ միայն հայերի, այլեւ օտարների մեջ:

Հայագիտության հետ որոշվեց Գոլցի առաջին շնորհածը տեղի են ունեցել Վիսենբերգի Մարտին Լուքեր համալսարանում, որտեղ նա ուսանել է ասպիտանտությամբ, արելագիտություն եւ սլավոնագիտություն: 1972 թ. նա դարձել է ասպիտանտության դոկտոր, իսկ 1979 թ. ավարտած է դասախոսել Դիոնի-

Հայոց ցեղասպանության դասնախոսության նշանակված մասնագետ որոշվեց. Չոն Կիրակոսյանի, ինչպես նաեւ մի քանի հայագետների հետ:

1981 թ. որոշվեց Գոլցը Հայելի համալսարանում հիմնադրում է 3. Լեփսիուսի արխիվը, որտեղ կուսակցում են հայասեր գործիչ կարելու փաստաթղթերը, որոնց տղադրում եւ ունեւոր գնորդների մոտ ցրվելու իրական վստահել: Նրա նախաձեռնությամբ Հայե-Վիսենբերգ համալսարանում սկիզբ է դրվում հայերենի դասավանդումը: Նրա եւ Չարին Եսեֆանի համաաշխարհային լույս է ընծայվում մեռագրություն նվիրված նշանավոր հայագետ Կարապետ Տեր-Սևրոյանին ու նրա գիտական վաստակին:

Թուրքերն օգտագործում են օտար մամուլը, իսկ մենք անտեսում ենք

Հակառակ վերջին ցեղանակ ֆաղափական աստիճանում ամերիկահայերի արձանագրած տղազրել առաջադրանքները, օտար թերթերն ի նդաս Հայ դպրի օգտագործելը մի կարելու ոլոր է, որը դեռ նման է անտեսված:

Թաղափական օրենքի տեղեկություն կարել է հաղորդել ամերիկացի ընթերցողներին թերթերի արտահաստիսային գրողների խմբագրականների, նամակների, հայասարությունների, մեկնաբանությունների եւ վերջապես լրատվության միջոցով:

Միջոցառումները շաբաթների ընթացքում ամերիկյան գլխավոր դարբերական մամուլում մի քանի տարիներ խմբագրականներ են տղազրել: Բնական է, որ թերթերը նախընտրում են օրվա հրատաղ հարցերի շուրջ հրատարակել նշանավոր անհասների կարծիքները: Ամերիկայում գործող հասարակական հարաբերությունների (PR) գրասենյակները լավ փող են վաստակում նման գործեր դասավորելով: Այս ֆիրմաները երբեմն իրենց մասնագետներին են հանձնարարում գրելու հոդվածներ, աղյուս նշանավոր անձնավորություն են զննում, որ ստորագրի, եւ այնուհետեւ իրենց կաթողի շնորհով տղազրում այս կամ այն հայտերի թերթի էջերում: Չեմ զարմանա, եթե հայաբարեց, որ Թուրքիայի վարձած հասարակական հարաբերությունների նման ֆիրմաների մասը խառն է վերջերս լույս տեսած թուրքամետ խմբագրականների խնդրում: Ամերիկահայ

համայնքը, դժբախտաբար, չի օգտվում այդ գրասենյակների մասնագիտական ծառայություններից: Այդ դասնախոս էլ հրատարակված խմբագրականների կամ գլխավոր հոդվածների մեծ մասը ինչեղանակ է թուրքական տեսակետներ:

Անցյալ ամիս երկու նման հոդվածներ ամերիկահայ համայնքի ցատումն առաջադրելու ոչ միայն թուրքամետ լինելու, այլեւ Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ խեղաթյուրված տեղեկություն տղադրում: Առաջինը գրված էլ համալսարանի փիլիսոփայության եւ ֆաղափականության ամերիկացի որոշվեց. Սելյա Բենիսիի կողմից, լույս տեսավ «Նյու Յորք թայմս»-ի նոյեմբերի 18-ի համարում: Երկրորդը՝ Անկարայի Բիլկեն համալսարանի միջազգային հարաբերությունների բաժնի որոշվեց. Նորման Սրոուսի հոդվածը, հրատարակվեց «Ուոլ սթրիթ ջոնալի» նոյեմբերի 24-ի համարում: Երկու հեղինակներն էլ համեմատաբար անտեսար անուններ էին, որովսզի կարողանային իրենց ծայրը լսելի դարձնել նման հեղինակավոր դարբերականների էջերում առանց արտաին օժանդակության: Չուղաղիտությունն էր աղյուս, որ երկու հոդվածներն էլ կրում էին նմանապիղ վերնագրեր: Առաջինը՝ «Թուրքիայում դասնախոսության դարձ խաղող ղափանցումներ», իսկ երկրորդը՝ «Թուրքիայում Թուրքիայի հետ»: Մասնալուցի Բենիսիից շաղաղուն գովերգում էր թուրքերի եւ հրեաների միջեւ 1492-ից ի վեր գոյություն ունեցող բարեկամությունը, մոտացության

համայնքը, դժբախտաբար, չի օգտվում այդ գրասենյակների մասնագիտական ծառայություններից: Այդ դասնախոս էլ հրատարակված խմբագրականների կամ գլխավոր հոդվածների մեծ մասը ինչեղանակ է թուրքական տեսակետներ:

Իր ժողովրդի եւ ընտանիքի դասնախոսության հանդեպ նման ազատություններ թույլ տալուց հետո զարմանալի չէ, որ նա ամբողջովին աղավաղեւ ուրիշների դասնախոսությունը: Նա շարունակում է «Վաստիորեն Թուրքիայի այլ փոքրամասնությունների հույներ, հայերի ու ֆրեյդի գործերը նվազ լավ են եղել»: Այդ ժողովուրդների հանդեպ ցուցաբերված տեղափոխությունները, կոտորածներն ու ցեղասպանությունները նա անամոքաբար «նվազ լավ» է հորջորդում: Մարդ չգիտի ում ավելի մեղադրի՝ հեղինակ Սելյա Բենիսիի՞ն, թե՛ «Նյու Յորք թայմս»-ը, որ տղազրել է ստիտող հոդվածը: Պրոֆ. Նորման Սրոուսի հոդվածը

նույնիսկ ավելի վատ է: Նա ոչ միայն զննում է, որ «բացառապես հակասեմականություն չկա Թուրքիայում եւ չի եղել նախկին Օսմանյան կայսրությունում», այլեւ ղեկավարում է «երբ հայկական փոքրամասնությունները մեղադրել այսօրվա Թուրքիային 1915-ին տեղի ունեցած կոտորածների համար, հրեաթուրքերը դասախոսում են Թուրքիային՝ ասելով ծննդաբանություն, որ դասախոսը սուկ ֆաղափական դասախոսի հետեւում էր»:

Վիրավորանք անարգանքի աստիճանի հասցնելով Սրոուսն նում է. «Թուրքիայում հրեաների ունեցած միակ խնդիրն այն է, որ Մասնալուցի գլխավոր հասարակաց տունը զննվում է սինագոգներից մեկին լայն ցանցով: 3. Գոլցն ամերիկահայ համայնքը նման լայն չեղանակի եւ չօգտվի հասարակական հարաբերությունների գրասենյակների ծառայություններից, հնարավոր չի լինելու հակադարձել թուրքերի մոլորեցնող եւ վիրավորական հոդվածներին:

ՎԱՐՈՒՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, «Կաթողիկոսի կաթողի»

ԱԶԳ

Միջազգային

ՀԱՍՏԱՈՏ

«Թուրքիան դեմ է համոզի Ադրբեջանին և բացի սահմանը»

Տրամիզոնի Առեւտրի փոխանակման համագումարի նախագահ Մեհմեթ Ջիրավը հայտարարել է, որ Ադրբեջանի հետ համաձայնությամբ դեմ է բացվի Թուրքիայի սահմանը, որոնցից առեւտրը եւ զբոսաշրջությունը զարգացում ապրի, գրում է «Թրիբյուն»-ը: Ջիրավը նկատել է, որ Թուրքիայի սահմանի բացման խնդիր դեմ է լուծվի, լայնամասով, որ Ադրբեջանի Կառավարության չափերը: Նա նաեւ ասել է, որ Թուրքիան դեմ է Ադրբեջանին համոզի եւ Հայաստանի հետ սահմանը բացի որքան հնարավոր է շուտ:

Յուրի Լուկինը վերըսրվեց Մոսկվայի ֆաղափարին

ՄԱՍԿՎԱ, 11 ԴԵՍԵՄԲԵՐ, ԼՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում ամփոփվեցին մայրաքաղաքի ղեկավարի ընտրությունների վերջնական արդյունքները: Յուրի Լուկինը հավաքել է ընտրողների 74,81%-ի ձայները, «Լոկոսի» գործակալությանը հայտնել են Մոսկվայի ընտրական հանձնաժողովում: Լուկինի ամենամոտ ծրագրից՝ Ալեքսանդր Լեբեդեւը, ըստ հանձնաժողովի սվալների, հավաքել է մոսկվացիների ձայների 12,38%-ը: Բոլոր թեկնածուների դեմ է վերաբերվել ֆաղափարների 7,17%-ը: Ընտրություններին մասնակցել է 4 մլն 54 հազար 65 ընտրող, որը կազմում է ընտրացուցակներում բոլոր ընդգրկվածների 57,67%-ը:

Իրաֆում ձեռքբերվել են հուսեյնի 93 կողմնակիցներ և ադսամբների 3 առաջնորդներ

Տիրիսից Ֆրանսիայի թղթակիցը հաղորդում է, որ երեկ առավոտյան այնտեղ ամերիկյան ուժերը ձեռքբերվել են իրաֆիների ադսամբական շարժման 3 առաջնորդների, ինչպես նաեւ հայտնաբերել են զենքի թափանցող, որի դարձնակությունը բավարար է հինգ սասնյակ հարձակումներ կազմակերպելու համար: Խուզարկության ենթարկված երկու սենյակ մեկի դարձնակում ամերիկացի զինվորները գտել են բազմաթիվ հրա-

հեռու գտնվող Լաքիֆի գյուղում իրաֆի ուսիկանները եւ ամերիկացի զինվորները ձեռքբերվել են 41 անձանց, որոնք դարձնակներ են եւ Սադդամ Հուսեյնի կողմնակիցներ: Ենթադրվում է, թե նրանցից ոման մասնակցել են նոյեմբերի 29-ին իսրայելացի 7 հետախույզների գնդակահարությանը: Իսրայելի դաշնային ուժերը հայտարարել են Ֆեդերիկո Տրիլուն Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտնել

ցաններ, նոսրակներ եւ թայթուցիկներ: Ամերիկյան 4-րդ հետեւակային դիվիզիայի փոխգնդապետ Սթիվ Ռասելը լրագրողներին հայտարարել է, որ հայտնաբերված զենքի թափանցողները բավական անսովոր կառուցվածք ունենցել:

Հաղորդվում է, որ ձեռքբերված 3 անձինք (երկու երթայր եւ մեկ ինժեներ) բոլորն էլ 40 տարեկան են եւ «Մուհամեդի բանակի» մարտիկներ: Վերջինը Սադդամ Հուսեյնի հայրենի ֆաղափ Տիրիսում գործող ահաբեկչական կազմակերպություն է: Միաժամանակ հաղորդվում է, որ նախորդ օրն Իրաֆում անցկացվել են ձեռքբերված թղթակցի 30 կմ

Աֆղանստանում ամերիկյան օդուժի հերթական «սխալմունք»

Դեկտեմբերի 9-ին «Ազգ»-ը տեղեկացրել էր ամերիկյան օդուժի բույլակում «սխալմունք» մասին: Պարզվում է, որ Աֆղանստանի հարավ-արեւելյան Դազնիի նահանգում աֆղան մեկ մարտիկի հետ զոհվել էին նաեւ 9 երեխաներ: Այն ժամանակ Աֆղանստանում ամերիկյան հրամանատարության ներկայացուցիչը «ափսոսանք» էր արտահայտել երեխաների զոհվելու կապակցությամբ: Երեկ Ֆրանսիայից հաղորդեց ամերիկացիների հերթական «սխալմունք» մասին: Պարզվում է, որ Աֆղանստանի արեւելյան Գարդեզ ֆաղափից ոչ հեռու անցյալ ուրաք գիւղից տեղի ունեցած օդային ուժերի կողմից ժամանակ զոհվել են աֆղան 6 երեխաներ եւ 2 չափափա անձինք: Այդ մասին ամերիկյան բանակի հրամանատարությունը հայտարարել է միայն չորեքշաբթի օրը, նոյեմբերի 9-ին, թե անմեղ մարդիկ զոհվել են «հետախուզական սխալի» հետեւանով:

Թուրքիան բախվում է ներքին եւ արտաքին բազում խնդիրների: Երբեմն ներքինապետի համարում ունեցող խնդիրներն անգամ, ինչպիսիք են, օրինակ, երկրում ազգային փոխանակությունների կարգավիճակին կամ քրեի իրավունքներին առնչվողները, շուտապես Եվրամիության հետ Թուրքիայի հարաբերությունները, միջազգային հնչեղություն են ստանում: Այս հանգամանքը հավելյալ բարդություններ է առաջացնում Թուրքիայի իրաքականությունների համար: Ոչ միայն բարդ են նաեւ սնտեսական խնդիրները:

Հայոց ցեղասպանությունը դառնում է վիճարկման առարկա՞

Վիեննայի համալսարանը քանապետի է հրավիրում հայ եւ թուրք գիտնականներին

Ինչ վերաբերում է արտաքին խնդիրներին, որոնցից թերեւս կարելի է առանձնացնել ԱՄՆ-ի հետ Թուրքիայի սահմանադրություններն ու Եվրամիության անդամակցելու դժվարությունները, փաստի առջեւ են կանգնեցնում դաշնակցական ԱՄՆ-ի հետ սահմանադրությունները բացասաբար են անդրադարձնում ԱՄՆ-ի սահմանադրության ֆաղափարական մեջ Թուրքիայի դեռակասարության վրա, ինչի հետեւանով թուրքներն է նրա ազդեցությունը Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքում, թերեւս դրանով էլ Անդրկովկասում ու Միջին Ասիայում Թուրքիայի ազդեցության թուլացման նախադրյալներ են ստեղծվում, ադա ԵՄ-ին վերջինիս անդամակցությունն անմիջականորեն անդրադառնում է «Հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական հանրապետության» մասին իրապետական Ռուսիայի Դեմոկրատիկ կարգավիճակի վրա:

Կիպրոսի խնդրի շուտ ստեղծված միջազգային իրավիճակի առանձնահատկությունն այնպիսին է, որ Թուրքիան դեմ է զիջի: Հակառակ դեպքում կարող են ծախսվել ԵՄ-Թուրքիա բանակցությունները: Մինչդեռ ԱՄՆ-ի հետ սահմանադրությունները հակակռեւելու համար Թուրքիան ԵՄ-ին մերժեցնելու խիստ կարիքի մեջ է: Սակայն Թուրքիայի առջեւ ծառայած ներքին եւ արտաքին խնդիրների բարդությունը, կամ դրանց բազմա-

ման դաշնակցության փոխանակում ենթարկվելու Հայոց ցեղասպանության ժողովուրդը: Բնակչությանը որոշեւ կողմ մասնակցելու են Թուրքական դաշնակցական ընկերությունը եւ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիան: Պատմագիտական ընկերության նախագահ ղոկս., որո՞ք Յուսուֆ Հալաչոլուն նշեց, որ Վիեննայի համալսարանի հովանուներն արխիվային համադասարան փաստաթղթերի փոխանակումից հետո հայերի հետ 1915 թ.-ին առնչվող ինքնակրթություններ են անցկացնելու: «Առաջին անգամ, նշեց Հալաչոլուն, հայերն ու թուրքերը միեւնոյն սեղանի շուրջ նստեցան եւ ենթարկվելու անցյալը»: Այնուհետեւ նա ավելացրեց, «2004 թ.-ին նախատեսվող հանդիպման ճգնաժամանակը համաձայնեց ենթադրում են մասնակից կողմերը»:

Ինչ վերաբերում է «Միլլիեթին», ադա դրա տեղեկության համաձայն, Հալաչոլուն նշել է, որ 1915 թ. իրադարձություններն ինքնակրթությունը ձեռնարկվելու համալսարանը դիմել է ինչպես իր գլխավորած ընկերությանը, այնպես էլ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիային: Հալաչոլունի վկայությամբ, Թուրքական կողմից որոշեւ Թուրքական դաշնակցական ընկերության նախագահ մասնակցելու է ինչը եւ ընկերության հայկական բաժնի վարիչ ղոկս., որո՞ք Յիմեթ Օզդեմիրը:

Քանի որ հայ եւ թուրք գիտնականների նախատեսվող հանդիպման մասին տեղեկությունները փոխանակվում են Թուրքական թերթերից եւ ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի նախագահությունը դեռեւս դաշնակցական ընկերության ակնկալիքով գեր են մնում մեկնաբանությունից: Պարզապես նշեց, որ Հալաչոլուն հեղինակն է «Հայերի տեղահանությունը» ախտաբանության: Նա որոշեւ Թուրքական դաշնակցական ընկերության նախագահ ախտաբանության մեջ կարծիք է հայտնել, որ 1915 թ.-ին տեղահանության են ենթարկվել 436 հազար 758 հայեր, որոնցից տեղ են հասել 382 հազար 148-ը: Ըստ հեղինակի, ճանադարին Թուրքական որոշ խմբեր, որոնց հարազատների կոտորել էին հայ ավազակները, վերջինից ընկառնումով շուրջ 9-10 հազար հայերի սպանել են: Ընդ որում «518 հազար 105 սպանված թուրքի» դիմաց: Հարցը սակայն սոսկ Հալաչոլուն չէ, այլ Թուրքիայի արտգործնախարարության 2000 թ. նոյեմբերին օրգանադրության մեջ դրած «Հայկական հարցի չեզոքացման» նախագիծը եւ 2001 թ. փետրվարի 21-ին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի ընդունած օրինագիծը: Ի դեպ, արտգործնախարարության նախագիծը ենթադրում է հստակեցնել «դաշնությունը դաշնակցություններին թողնելու Թուրքիայի թեզը», որոշեւ հնարավոր լինի «Հայոց ցեղասպանության շուրջ ծավալվող բանավեճերը երրորդ երկրների խորհրդարաններից փոխադրել գիտաժողովներ», հանդեպում համար դրա նպատակահարմարության մեջ Հայաստանին: Իսկ հանձնաժողովի օրինագիծը Թուրքական խորհրդարանը «մերժում է դաշնակցությունը չաղացված «Հայոց ցեղասպանության մասին» ժողովուրդները եւ դրանք որակում իրեն բեւանակական ֆալս»:

Գուանսանամոյում ձեռքբերված թարգմանիչը կդասվի զինվորական դասարանում

Գուանսանամոյի ամերիկյան ռազմականում լրեստության մեղադրանով ձեռքբերված թարգմանիչը առաջիկա երկուամսյա ներկայանալու է զինվորական դասարան: Որոշեւ գործակալության սվալներով, դասական նիստերն անցկացվելու են ամերիկյան օդուժի Թեյեիսում գտնվող ռազմականում (Կալիֆոռնիա): Միջինի նախկին բնակիչ, 23-ամյա Ամոնա ալ Հալաբին Գուանսանամոյում կեն սարի ախտաբեւ եր որոշեւ արաբերենի թարգմանիչ: Հուլիսի 23-ին նա ձեռքբերվել էր Ֆլորիդայի նահանգում: Ալ Հալաբիի անհասական համակարգում հայտնաբերվել էին գաղտնի փաստաթղթեր, մասնավորապես Գուանսանամոյի ռազմականի հասակագծերը: Բացի դրանից, նմանության ընթացում դարձվեց, որ ալ Հալաբին թարգմանիչու կարող էր դիտարկել ինչպեթությունում լինել կալանավորների հայտնած տեղեկությունները:

Բրիտանական զինուժը կրճատվում է և արդիականացվում

Սեծ Բրիտանիայի դաշնայինության նախարար Ջեֆրի Հունը երեկ խորհրդարանում հրադարձել է երկրի զինված ուժերը կրճատելու եւ վերակազմելու կառավարության ծրագիրը: BBC-ն հաղորդում է, որ ծրագրով նախատեսվում է զգալիորեն կրճատել նավատորմը, օդուժը եւ գրահասանակային ուժերը, նախադասությունը սալով արագ ծավալման հակաահաբեկչական ուժերի ստեղծմանը: Նավատորմում դուրս գրվելի նավերը կփոխարինվեն նոր էսկադրային ականակրով եւ երկու ավիակիրներով: Օդուժի կործանիչների կրճատումը կհասուցվի հակաօդային հրթիռների նոր մարտկոցների ստեղծմամբ: Կառավարությունն ավելորդ է համարում «Չելենջեր» սանկերի եւ ծանր հրետանու գոյությունը, նախընտրելով ծեղ բերել նոր զինատեսակներ, մասնավորապես անօդային լրեստական օդանավեր: Բրիտանական բանակի գլխավոր օտարի ղեկավար Մայլ Ուոլթերի խոսքերով, արդիականացումից հետո երկրի բանակը կկարողանա ինքնուրույն իրականացնել սահմանափակ ծավալի ռազմական գործողություններ եւ միջազգային փոխ հակամարտությունների ժամանակ գլխավորել մի ֆանի երկրների զինված ուժեր: «Գարդիան» թերթը նշում է, որ այս սարի Սեծ Բրիտանիայի ֆինանսների նախարարությունը դաշնայինության նախարարությունից ֆանիցս դաշնակցություն է գալիորեն կրճատել դաշնակցական ծախսերը: Այժմ Բրիտանացի զինվորականները փորձում են խնայողություն անել գորավարությունների անցկացման եւ բանակի նյութական ադախովման ոլորտներում:

ԻՐԱԲԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄ

63 երկիր Վոլֆովիցի ցուցակում

Մ. Լահանգանը թույլ չի տա Իրաֆի վերականգնմանը մասնակցել այն երկրների ընկերություններին, որոնք չեն աջակցել Իրաֆում ԱՄՆ դաշնակցությանը, գրում է «Վաշինգտոն փոստը» ղեկավարների 10-ի համարում: «Միայն դաժնակիցները կօգնեն Իրաֆի վերականգնմանը» հողվածում նշվում է, որ վերականգնման գործարհների ֆանակը 26 է 18,6 մլրդ դոլար ընդհանուր արժողությամբ: Ընդամենը 63 դաժնակից մեծությունների է թույլատրվել մասնակցել Իրաֆի վերականգնմանը, որոնց թվում են ԱՊՊ երկրներից Ադրբեյջանը, Վրաստանը, Ուկրաինան, Մոլդովան և Ուզբեկստանը (ՎՈՒՌՄՄ մեծություններ), Դազախստանը, ինչպես նաև բալթյան երեք հանրապետությունները: Երկրների ցուցակը կազմել է ԱՄՆ դաժնակցության հարտուղարի սեղանակալ Փոլ Վոլֆովիցը: Ուսաստանին, Գերմանիային, Ֆրանսիային, Կանադային, ովեր դեմ էին դաժնակցին, թույլ չի տրվելու մասնակցել Իրաֆի վերականգնմանը:

Հայաստանը չի ներառվել Վոլֆովիցի կազմած ցուցակում: ԱՄՆ նախագահի դեմոկրատ քննադատներից Ջոն Թերին դատադատել է Վոլֆովիցի որոշումը: «Ես չեմ կարող մասնակցել այնպիսի հիմար, վիրավորական բան», ասել է Թերին:

Թուրքիան վերջին տրակին է մտել ցուցակ

ԱՆԿԱՐՎ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆԻԱ: Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարության խորհրդակցության Ուլուր Չիլալը հայտարարել է, որ «մեծ ջանքերի շնորհիվ» իրեն հաջողվել է Իրաֆի վերականգնմանը մասնակցող ԱՄՆ-ի կազմած 63 երկրների ցուցակի վերջում մտնել Թուրքիային: Ըստ Անաստուր գործակալության, Անկարայում ԱՄՆ-ի դեսպան Էրիկ Էդվինսը արգելափակում էր Թուրքիայի մասնակցությունը ցուցակում: Վերջինից կորոզիված ժամանակ ասել է, որ Իրաֆի վերականգնման ուղղված ամերիկյան վարկի առաջին 2,5 մլրդ դոլարի մասնաբաժնի 220 մլն դոլարի աշխատանքները բաժին են հասել թուրքական ընկերություններին, եւ նեւ, որ այդ ցուցանիշը մոտ արագալույս կհասցվի 350-400 մլն դոլարի: Օֆլունն էլ ասել է, որ մինչև այս օրվա վերջ Թուրքիայի ներդրումների ծավալը Իրաֆում կհասնի 1 մլրդ դոլարի:

Պայթյուն Թեյ Ավիվում

ԹԵՒ ԱՎԻՎ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆԻԱ: Թեյ Ավիվում այսօր իրականացված ահաբեկչական գործողության փրկական բնույթի վարկածը համարվում է հիմնականը: Այդ մասին հայտարարել են իսրայելական ոստիկանության ներկայացուցիչները: Բռնարարի հետևանքով զոհվել է երեք և վիրավորվել 18 մարդ: Վիրավորվածներից մեկը Չեբե Ռոզենբերգայնը հանցավոր հեղինակություն է, որի դեմ ավելի վաղ էլ էին մահափորձեր ձեռնարկվել: Ավանտեսների ասելով, թայթյունը տեղի է ունեցել Թեյ Ավիվի կենտրոնում՝ փողոցների խաչմերուկում գտնվող սրճարանի մոտ՝ արժույթի փոխանակման կենտրոնում: Մտնողների ծանուցիչը սաղավարդ ծափ ծամելի էր այցելուներով: Վիրավորներից երեքի վիճակը ծանր է: Ոստիկանությունը, այդուհանդերձ, չի բացառում, որ թայթյունը իրականացրել են թայթեսիցի ահաբեկիչները:

ԱԶԱԲԵԿՈՒԹՅՈՒՆ

Չեչեն գրոհայիններ են թափանցել Ճադոնիա

«Երկու ամիս առաջ չեչեն 10 գրոհայիններ ճադոնիա են թափանցել ահաբեկչություն կատարելու նպատակով», ահազանգում է ճադոնական «Սյուկան բուսայուն» հանդեսը, վկայակոչելով կառավարության եւ զինվորական փորձագետների տվյալները: Արդարադատության նախարարության հետ կապված աղբյուրներից մեկի համաձայն, ճադոնիայի իշխանությունները փորձում են զսնել եւ վնասագործել չեչեն ահաբեկիչներին: Նրանց հայանվելու մասին ճադոնացիները տեղեկություններ են ստացել Տարբեր երկրների անվաճառելի մտայնություններից: «Չափն թայս» թերթը գրում է, որ խնդրո առարկա չեչեններն «իսկական թրոֆեսիոնալներ են, որոնք հավանաբար ճադոնիա են մուտք գործել կեղծ անձնագրերով»: Հիշելով նախարարության մեկ ուրիշ աղբյուր տարգարանում է, որ չեչեն 10 ահաբեկիչներից կազմված խումբը մտահոգության լուրջ դատաճառ է: «Ամեն մի զինվորական փորձագետ կասի, որ 10 մարդ այն անհրաժեշտ է մարտական միավոր կազմելու համար: Չմոռանանք, որ գրեթե բոլոր չեչեն գրոհայինները մարտական թրոֆեսիոնալ տարաստություն են անցել», ընդգծում է նույն աղբյուրը: Չինվորական մեկնաբան Տայսյե Ուզակին նշում է, որ մյուս մարտական միավորի անդամներից յուրաքանչյուրը որոշակի դեր է կատարում: Միայն թե ճադոնիայում դեռ չգիտեն, թե կոնկրետ ինչ թիրախներ են ունենալու չեչենները: Երկրի իշխանություններին հասկալի է մտահոգում է «Ալ Ղաիդայի» հետ չեչեն գրոհայինների կապը: ԱՄՆ Պետքնդարտաճեսի վերջին հաղորդումներից մեկի համաձայն, «Ալ Ղաիդան» Չեչնիա է ուղարկել հրահանգիչներ, որոնք չեչեն ահաբեկիչներին ղեկավարելու են օգնել նյարդակաթվածային զազի կիրառմամբ հարձակում իրականացնելու ռուսաստանցիների վրա: Երկու շաբաթ առաջ սաուդյան թերթերից մեկը գրեց, որ «Ալ Ղաիդան» դատախազությանը կատարվում է ստանձնել Թուրքիայում իրականացված եւ հինգ աստիճան կյանք խլած 4 թայթեսիների համար: Այնտեղ միաժամանակ ընդգծվում էր, որ «Ալ Ղաիդայի» հաջորդ թիրախներից մեկը լիբեյու է ճադոնիան:

Պ. Բ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-2020 ՄՐՑՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

«Հայաստան 2020» հասարակական ոչ առեւտրային ծրագիրը հայտարարում է մրցույթ հետևյալ նոմինացիաներում.

- 1. Ավանակ
- 2. Հողվածների / հրադարակումների շարք
- 3. Տեսառեկլամների / հեռուստատեսային թով-ռուներին շարք
- 4. Արձան

Մեկ փնտրում են նոր ինֆոսիտոլոգիայի մասին, թե ինչպիսի կլինի Հայաստանը 2020 թվականին: Մրցույթին ներկայացվող ավանակը, հողվածը, հեռուստատեսային կամ սցենարը ղեկավարվում է մասնակցի կամ նկարագրի սովորական հայ մարդու առօրյա մոտ արագալույս այն փոփոխությունների ներքո, որոնք հավանական են ժողովրդի սենտակամ, ֆաղափական, հասարակական, մշակութային, կրոնական ոլորտներում արտաքին եւ ներքին փոփոխությունների շնորհիվ: Ներկայացվող բոլոր նյութերը ղեկավարվում են հիմնվել «Հայաստան 2020» ծրագրի բացառաբանում իրականացված հետազոտությունների արդյունքների եւ մշակված 4 հիմնական սցենարների վրա: Նվաճված նյութերը տեղադրված են ծրագրի ինտերնետային էջում՝ www.amenia2020.org, հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

Պահանջներ եւ կանոններ

- Նյութերը կարող են ներկայացվել հայերեն, ռուսերեն կամ անգլերեն լեզուներով, հայ կամ օտարերկրյա անհատների, հայկական կամ օտարերկրյա կազմակերպությունների, Հայաստանի ֆաղափացիների եւ արտասահմանցիների կողմից;
- Եթե նախան մրցույթին մասնակցելը նյութն արդեն տարածվել է, հրատարակվել կամ հեռարձակվել է, ապա ներկայացված նյութում դատարարը ղեկավարվում է լրացված միջոցով անվանումը, հրատարակման կամ հեռարձակման ամսաթիվը, տարածված նյութի վերագրում ու համարը;
- «Հայաստան 2020» ծրագիրն իրավունք է վերադառնում ընդունելու, մեծելու եւ խմբագրելու մրցույթին ներկայացված նյութերը;
- Ներկայացված նյութերը չեն վերադարձվելու;
- Մրցանակները չեն կարող փոխանցվել այլ անձանց;
- Մտացված նյութերի բովանդակությունը ենթակա չէ փոփոխման դիմորդի եւ ծրագրի ներկայացուցչի միջոցով;
- Պլագիատի հայտնաբերման դեպքում նյութը չի ընդգրկվելու մրցույթում: Բոլոր հղումները ղեկավարվում է ղախտանված եւ ներկայացված;
- Ներկայացվող նյութը ղեկավարվում է լինի բնօրինակ, նրանում ընդգրկված փաստերը՝ սույով եւ ծեփված: Նյութի հրադարակումը ղեկավարվում է խախտի որեւէ անհատի կամ կազմակերպության հեղինակային իրավունքով;
- Բոլոր ներկայացված նյութերը եւ դրանց հրադարակման իրավունքը ղեկավարվում է «Հայաստան 2020» ծրագրին: Նյութերը կարող են օգտագործվել, խմբագրվել եւ մեծելու գովազդային կամ այլ նպատակներով, ներառյալ՝ տեղադրվել ինտերնետային էջի վրա (www.amenia2020.org) առանց հեղինակների համաձայնության կամ դրանական ղադեպարման: «Հայաստան 2020» ծրագիրն իրավունք է վերադառնում օգտագործելու մրցույթի հարող ծանայված անձանց կամ կազմակերպությունների անուններն ու հասցեները մրցույթին առնչվող գովազդային նյութերում, առանց զգուշացման, հեղինակի թույլտվության կամ դրանական փոխհատուցման, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դա արգելված է օրենքով;
- «Հայաստան 2020» ծրագիրն իրավունք է վերադառնում փոփոխելու, լրացնելու կամ չեղյալ համարելու մրցույթի կանոնները անհրաժեշտության դեպքում:

- Ա. Ավանակ**
 - Մրցույթին կարող են մասնակցել 2003թ. նոյեմբերի 1-ի դրությամբ 16 տարեկան բոլոր անձինք: Նախընտրությունը տրվում է ԲՈՒԳ-երի ուսանողներին եւ աստիճաններին;
 - Ավանակը ղեկավարվում է դատարանի ոչ ավել քան 1500-2500 բառ (3-5 էջ, առաջարկվող տառատեսակը՝ Times New Roman 12);
 - Ավանակին կից առանձին էջի վրա ղեկավարվում է նախնական անունը, ազգանունը, ռուսումնական հաստատության հասցեն ու բաժինը, ինչպես նաև հեղինակի հասցեն ու հեռախոսահամարները;
 - Ընդունվում են նաև մեկից ավելի հեղինակ ունեցող նյութեր:
- Բ. Հողված/հրադարակումների շարք**
 - Մրցույթին կարող են մասնակցել լրագրողներ, որոնք աշխատում են լրիվ կամ կես դրույով որեւէ հայկական կամ արտասահմանյան օրաթերթում, ամսագրում, խմբագրությունում, ինտերնետային ամսագրում: Կարող են դիմել նաև անկախ լրագրողներ;
 - Հողվածը կարող է նախնական հրադարակված լինել գրում, այլ տարածումներում կամ ինտերնետում;
 - Նյութին կից առանձին էջի վրա ղեկավարվում է ներկայացվող հեղինակի անունը, հասակը, հասցեն, հեռախոսի համարը, էլ. փոստի հասցեն, նախնական տարածման ամսաթիվը, տարածված նյութի անունը եւ տարբերակման անունը:
- Գ. Տեսառեկլամներ/թով-ռուներին շարք**
 - Մրցույթին կարող են մասնակցել ընկերություններ կամ անհատներ, որոնք աշխատում են լրիվ կամ կես դրույով հեռուստատեսության ոլորտում Հայաստանում կամ արտասահմանում;
 - Տեսառեկլամներ/թով-ռուները կարող են նախնական ցուցադրված լինել ցանկացած հեռուստալիով, Հայաստանում կամ արտասահմանում;
 - Ներկայացվող նյութերի ծավալը չի սահմանափակվում;
 - Նյութերը ղեկավարվում են ներկայացված NTSC/PAL ֆորմատով, VHS, DVD կամ CD-ROM(PC) կրիչներով;
 - Ներկայացված հղովակները, դիսկերը, ղեկավարվում են ունենան տիտակ, որի վրա նվաճված ղեկավարվում է լինի նյութի անվանումը, հեղինակի անունը, հասցեն, հեռախոսահամարը, էլ. փոստի հասցեն, եւ նախնական ցուցադրման դեպքում՝ ցուցադրման տվյալները:
- Դ. Արձան**
 - Մրցույթին կարող են մասնակցել ընկերություններ կամ անհատներ, որոնք աշխատում են լրիվ կամ կես դրույով հեռուստատեսության ոլորտում Հայաստանում կամ արտասահմանում, կամ այլ հեղինակներ/գրականագետներ/լրագրողներ;
 - Արձանը կարող է դատարան լինել դերակատարների եւ նկարահանող խմբի կողմից որոշեցված ուղեցույց օգտագործվելու համար;
 - Արձանների հետ ղեկավարվում է ներկայացվող հակիրճ ամփոփագիր (1 կամ 2 էջ), որտեղ ղեկավարվում է մանրամասն ներկայացված նկարահանման վայրի, դերակատարների եւ սցենարային դրամայի մասին տվյալները;
 - Արձանները ղեկավարվում է լինեն դիմորդների սեփական աշխատանք: Եթե սցենարները հիմնվում են աղաղակացված նյութերի վրա, որոնք չեն հանդիսանում հասարակական օգտագործման առարկա, ապա դիմորդը ղեկավարվում է ներկայացվող վկայություն այդպիսի աղաղակացիներ կատարելու իր իրավունքի մասին;
 - Արձանները ղեկավարվում են նախնական վաճառված, զնված կամ արտադրված լինեն;
 - Ընդունվում են սցենարներ ֆիլմի ցանկացած ժանրի համար (դատադրական, վավերագրական, անիմացիոն, եւ այլն):

Մրցույթի մասնակցները սույնով համաձայնում են, որ ներկայացված աշխատանքները չեն խախտում 77 կամ այլ երկրի օրենքների ղախտանքները հեղինակային իրավունքի եւ արձանագրերի մասին, չեն դատարանում որեւէ նյութ որը կարող է հիմն հանդիսանալ «Հայաստան 2020» ծրագրի դեմ իրավունքների խախտման վերաբերյալ հայցերի, որպիսի վճարման հայցերի կամ ղախտանագրերի խախտման հայցերի ներկայացման համար, կամ ցանկացած այլ ղախտանքների կամ հայցերի ներկայացման համար: Մասնակցները սույնով համաձայնում են, որ նրանք տրամադրված նյութերի հանդեպ ունեն բացառիկ իրավունք եւ ներկայացնելու այդ նյութերը «Հայաստան 2020» ծրագրին: Մասնակցները սույնով անվերադարձիվ համաձայնում են գերծ ղախել «Հայաստան 2020» ծրագիրը, նրա Համակարգող խորհուրդը, աշխատակիցներին, մրցույթի վերաբերյալ վճի կայացնող անձանց, գործընկերներին ցանկացած եւ բոլոր ղախտանքներից, հայցերից, բողոքներից, գործողություններից, դատարանային գործողություններից, ղախտանքներից, կորուստներից, ծախսերից ներառյալ իրականացված ծախսերը, որոնք կարող են առաջանալ ցանկացած եւ բոլոր հայցերից կամ երրորդ անձանց կողմից ներկայացված հայցերից տրամադրված նյութերի վերաբերյալ: Մասնակցները սույնով ընդունում են, որ սույն մրցույթի կազմակերպիչները չեն կարող դատախազական լինել ներկայացված նյութերի անգույշ վնասի կամ կորուստի համար: Վնասի կամ կորուստի դեպքում «Հայաստան 2020» ծրագիրը, իր կազմակերպիչները եւ հովանավորները դատախազական չեն: Մասնակցները սույնով ընդունում են, որ «Հայաստան 2020» ծրագիրը կարող է ներկայացնել նյութերը եւ/կամ դրանց հասկանալի հանրային տեղեկատվության եւ տարածման նպատակներով եւ/կամ հրադարակել եւ տարածել ներկայացված նյութերը համաձայն վեր նվաճված ղախտանքների:

Բոլոր նյութերը ղեկավարվում են սույնով լինել «Հայաստան 2020» ծրագրի կողմից (Փոստային արկ «Հայաստան 2020», Ֆեդիս, Մազեցի փ. 40, բն. 35, 375009, Երևան, 77 կամ էլ. փոստ. award@armenia2020.org) ոչ ուս քան 2004թ. մարտի 31-ը: Նյութերը անձամբ առաքելու դեպքում կարող եւ ղախտանքները ստացված: Մրցույթի արդյունքների մասին տեղեկացվելու են միայն հարողները: